

Työn monet kasvot

Ehdotuksia oppitunnille

Suomalaisten ammatit

Wikipediasta löytyy käyttökelpoinen lista suomalaisten ammateista. Lista on osoitteessa: http://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_ammateista. Sitä voi käyttää hyväkseen esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Pyydä oppilaita silmäilemään listan ammatit läpi. Jokainen valitsee yhden itselleen tuntemattoman tai oudolta kuulostavan ammatin, jota arvuuttelee muilta. Jos linkistä aukeava ammatin kuvaus ei vielä täysin avaa ammatin luonnetta, oppilas voi ennen ammatin arvuuttelua etsiä lisätietoa verkosta.
- Yhteinen arvuuttelu antaa tilaisuuden keskustella erilaisista ammateista ja sen avulla voidaan syventää kirjan tekstiä siitä, kuinka jokaisella ihmisellä on oma roolinsa suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä. Tehtävän avulla myös hiljaisempien oppilaiden on mahdollisuus osallistua tunnin kulkuun.
- Pyydä oppilaita valitsemaan listalta pareittain tai ryhmissä viisi sellaista ammattia, joita he arvostavat eniten, sekä viisi ammattia, joita he vieroksuvat eniten. Ryhmä asettaa nämä ammatit arvojärjestykseen. Sen jälkeen jokainen ryhmä käy kirjoittamassa kaksi omalta listaltaan vapaasti valitsemaansa ammattia taululle. Lopuksi jokainen ryhmä asettaa kaikki taululle listatut ammatit omaan järjestykseensä.
- Kun ryhmien listat ovat valmiit, tarjolla on paljon keskustelun aiheita. Voitte pohtia, mitkä asiat mahdollisesti vaikuttavat ammattien arvostukseen sekä onko arvostetuilla ja toisaalta vieroksutuilla ammateilla jotain yhdistäviä tekijöitä.

Oman suvun ammatit

Vanhempien ja isovanhempien koulutustausta vaikuttaa usein myös lasten tekemiin valintoihin, ja monissa suvuissa tietyt ammatit kulkevat sukupolvelta toiselle. Pyydä oppilaita piirtämään vihkoihinsa oma sukupuunsa, johon he merkitsevät sukulaistensa ammatit ja koulutustaustat, mikäli he tietävät ne.

- Kun sukuun täyttäminen otetaan läksyksi, oppilaat voivat käyttää vanhempiansa tai isovanhempiensa tietoja hyväkseen niin sukuun laajentamisessa kuin täyttämisesäkin.
- Lopuksi sukuuista voidaan tehdä huomioita. Löytyykö oppilaiden suvuista tyypillistä opiskelualaa tai ammattia, ja vaikuttaako se oppilaiden omiin jatkokoulutustavoitteisiin? Miten työelämän muutokset näkyvät koulutuksessa ja ammateissa?
- Voitte pohtia yhdessä myös sukuuissa ammattien kohdalla olevia aukkoja. Esimerkiksi naisten kohdalla ammattia ei ehkä mainita, koska naiset eivät aiemmin osallistuneet kodin ulkopuoliseen työelämään.
- Sukuhistorioissa ja -tarinoissa toiset ihmiset ovat myös saattaneet jäädä toisten varjoon. Monissa perheissä ja suvuissa on omat suurmiehensä ja -naisensa.

Tyttöjen ja poikien ammatinvalintaa ohjaavat asenteet

Työ- ja elinkeinoministeriö lanseerasi vuonna 2014 *Valitse ala päällä, älä alapäällä* -kampanjan rohkaistakseen nuoria tekemään ammatinvalinnan omien taipumustensa ja kiinnostuksen perusteella sen sijaan, että valinta perustuisi perinteisiin sukupuolirooleihin.

- Kampanjan tavoitteena on osaltaan muokata Suomessa edelleen voimakkaina eläviä käsityksiä siitä, mikä työ sopii naisille ja mikä miehille. Niin sanottujen miesten ja naisten ammattien väheneminen auttaisi muun muassa lisäämään sukupuolten välistä palkkatasa-arvoa.
- Kerro aluksi lyhyesti kampanjasta ja sen tavoitteista. Herätä sitten oppilaiden mielenkiinto asiaan näyttämällä kampanjaan liittyvät lyhyet videot:
www.youtube.com/watch?v=xszRvIBJsQI ja
www.youtube.com/watch?v=TXy0ByPXNGE.
Millaisia ajatuksia ne oppilaissa herättävät? Mitä he ajattelevat kampanjan tavoitteista?
- Kartoittakaa oppilaiden mielikuvia tyyppillisistä naisten ja miesten ammattiteistä. Tutkikaa sitten **liitteenä 1** olevaa tilastoa työllisten jakautumisesta ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan. Mihin asioihin oppilaiden huomio tilastossa kiinnittyy ja millaisia selityksiä heillä on tilastossa näkyville sukupuolten välisille eroille?
- Osaltaan tyttöjen ja poikien ammatinvalintaa ohjaavat esimerkiksi mainosten, populaarikulttuurin, median tai vaikkapa satujen kautta luodut mielikuvat siitä, millaisia taipumuksia ja ominaisuuksia eri sukupuolilla on. Tutkikaa ryhmissä sitä, millaisissa rooleissa ja yhteyksissä naiset ja miehet esitetään. Materiaalina ryhmät voivat käyttää esimerkiksi lelu- tai mainoskatalogeja sekä sanoma- ja aikakauslehtien juttuja ja kuvitusta. Hyvää materiaalia ovat myös monet tunnetut lastenelokuvat sekä populaarikulttuurin ilmentymät, kuten musiikkivideot.
- Ohjaa oppilaat kiinnittämään huomio siihen, mitä eri sukupuolet tekevät, missä rooleissa he esiintyvät ja onko heidän ruumiinkielessään eroja. Keskustelkaa lopuksi oppilaiden tekemistä löydöistä ja havainnoista.
- Lisää tuntivinkkejä aihepiiristä löydät *Valitse ala päällä* -kampanjan verkkosivuilta www.alapaalla.fi.

Elinkeinorakenteen ja vaurauden korrelaatio

Harjoitelkaa tilastonlukutaitoa **liitteen 2** avulla. Siinä olevat tilastot vertailevat kuutta eri valtiota elinkeinorakenteen, bruttokansantuotelukuihin perustuvan vaurauden sekä 15–19-vuotiaiden nuorten työssäkäynnin perusteella. Etsikää eri tilastojen välisiä korrelaatioita. Mitkä asiat liittyvät toisiinsa, ja mikä voisi selittää yhteyttä?

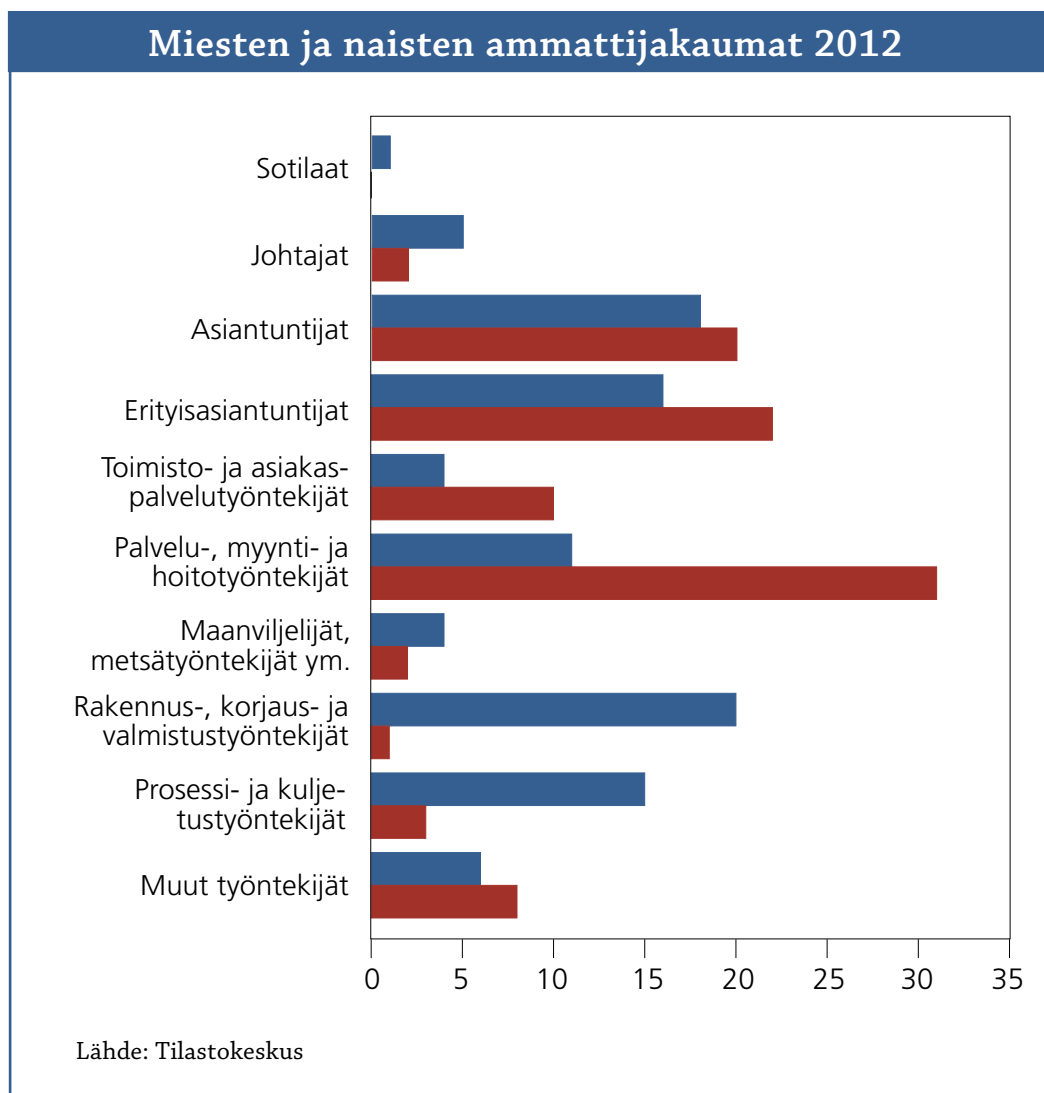
- Maan elinkeinorakenne näyttäisi liittyvän maan sijoitukseen vaurauden rankinglistalla. Palveluammattien määrä korreloi suoraan valtion vaurauden kanssa, joten varakkaammissa ja kehittyneemmissä maissa painopiste on jo siirtynyt alkutuotannosta ensin jalostukseen ja sitten lopulta palveluammatteihin. Tätä voi avata myös vertaamalla oppikirjan s. 45 löytyvän tilaston avulla vuoden 1880 Suomea tilastojen köyhempiin maihin. Vertailu osoittaa, että tuolloin köyhän Suomen elinkeinorakenne oli hyvin samanlainen kuin on nykyajan köyhemmissä maissa.
- Millaisia yhtymäkohtia oppilaat löytävät nuorten työssäkäyntiä koskevasta tilastosta verrattuna kahteen muuhun tilastoon? Entä millaisissa töissä eri maiden nuoret luultavasti käyvät?

Tietoa kappaleen kuvista

Sivu 44, Supercellin Clash of Clans -peli

- Supercell on vuonna 2010 perustettu suomalainen peliyhtiö.
- Sen ensimmäinen toimipiste oli 30 neliön huone Espoossa.
- Yhtiön menestystuote on Clash of Clans -peli, joka on ladattu ilmaiseksi kymmeneen miljooniin mobiililaitteisiin.
- Yhtiön tulot tulevat peliä helpottavien ja nopeuttavien latausten myynnistä. Parhaimmillaan tämä myynti tuotti yhtiölle 2,3 miljoonaa dollaria päivässä.
- Vuonna 2013 yhtiön perustajat myivät yhtiöstään 51 prosenttia ulkomaille. Kauppahinta oli 1,1, miljardia euroa.
- Nykyään yhtiöllä on 150 työntekijää 30 eri maasta ja toimistot Helsingin lisäksi San Franciscossa, Tokiossa ja Seoulissa Etelä-Koreassa.

Työlliset ammattiryhmän ja sukupuolen mukaan

Elinkeinorakenteen ja vaurauden suhde

Elinkeinorakenne eräissä valtioissa			
Maa	Alkutuotanto (%)	Teollisuus (%)	Palvelut (%)
Intia	18,1	26,3	55,6
Kreikka	3,3	17,9	78,9
Paraguay	27,5	24	48,5
Portugali	2,6	22,2	75,2
Saksa	0,9	27,8	71,3
Somalia	63	10	25

Samat valtiot varakkuuden mukaisessa järjestyksessä	
Maa	Sijointus maailman vauraimpien maiden listalla (perustuu bruttokansantuotteeseen per asukas)
Saksa	15
Kreikka	42
Portugali	46
Paraguay	110
Intia	133
Somalia	193

15–19-vuotiaiden työssäkäynti	
Maa	Kuinka monta prosenttia maan 15–19-vuotiaista kävi töissä
Kreikka	9
Portugali	21
Saksa	25
Intia	29
Paraguay	53
Somalia	70